

Holmestrand
kommune

Trygghet, mestring og læring for alle

Strategiplan for barnehager og skoler

Holmestrand kommune 2020-2025

Trygghet, mestring og læring for alle

Strategiplan for barnehager og skoler i Holmestrand kommune 2020-2025.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning

2 Situasjonen i dag

3 Visjon, mål og indikatorer på måloppnåelse

4 Hovedområdene i strategien

4.1 Livsmestringskompetanse

4.1.1 Livsmestringskompetanse i barnehagen

4.1.2 Livsmestringskompetanse i skolefritidsordningen

4.1.3 Livsmestringskompetanse i skolen

4.1.4 Livsmestringskompetanse i voksenopplæringen

4.2 Språklig kompetanse

4.2.1 Språklig kompetanse i barnehagen

4.2.2 Språklig kompetanse i skolefritidsordningen

4.2.3 Språklig kompetanse i skolen

4.2.4 Språklig kompetanse i voksenopplæringen

4.3 Digital kompetanse

4.3.1 Digital kompetanse i barnehagen

4.3.2 Digital kompetanse i skolefritidsordningen

4.3.3 Digital kompetanse i skolen

4.3.4 Digital kompetanse i voksenopplæringen

5 Profesjonsutvikling og kompetanse i barnehager og skoler

6 Referanser

7 Handlingsplan for kommunale barnehager 2020/2021

7.1 Prioritert hovedområde

7.2 Andre forhold som bør vektlegges i begrunnelse for prioritering

7.3 Tiltak for å følge opp prioriterte hovedområder (i prioritert rekkefølge)

7.4 Viktige suksesskriterier

7.5 Hva bør være det neste prioriterte området?

8 Handlingsplan for grunnskole 2020/2021

8.1 Digitalisering/pedagogisk bruk av IKT i opplæringen

8.2 Andre forhold som bør vektlegges i begrunnelse for prioritering

8.3 Tiltak for å følge opp prioriterte hovedområder (i prioritert rekkefølge)

8.4 Viktige suksesskriterier

8.5 Hva bør være det neste prioriterte området?

1 Innledning

Holmestrandsskolen

Hensikten med denne strategiplanen er å etablere et felles forpliktende grunnlag for driften og utviklingen av barnehager, skoler med skolefritidsordning (SFO) og voksenopplæringen i Holmestrand kommune. Planen skal gi retning for aktiviteten i virksomhetene, og den vil være sentral i styrings- og utviklingsmøter mellom kommunen som skole- og barnehageeier (heretter kommunen) og den enkelte virksomheten. Planen berører alle barn i kommunen og mer enn 600 ansatte i kommunale virksomheter. Den beskriver hvordan virksomhetene kan utvikle bedre tjenester ut fra sitt eget ståsted, statlige og regionale føringer og et felles fremtidsbilde. Planen gjelder for perioden 2020–2025.

Hvordan nå målene

En plan alene er imidlertid ikke nok; virksomhetene må også vite hvordan de skal sette planen ut i livet. Som en oppfølging av planen vil derfor kommunen tilby virksomhetene metoder, verktøy og ressurser for å nå målene i planen. Dette innebærer blant annet at kommunen skal hjelpe virksomhetene med å velge og prioritere innenfor strategiplanens hovedområder for å få en felles retning. Kommunen skal dessuten sikre felles begrepsforståelse og gi tilbud om relevant kunnskap og kompetanse. Profesjonen gjør sine valg og prioriteringer med utgangspunkt i sitt eget ståsted og pedagogiske vurderinger.

Utvikle gode barnehager og skoler

Strategiplanen har innvirkning på skoledagen til mer enn 2800 elever i kommunens 10 skoler og SFO-tilbud, 550 barn i kommunale barnehager, og elever i voksenopplæringen. Planen gjelder det tilbudet og den hverdagen barn og unge har i barnehager, skoler og SFO, og den gjelder tilbudet som gis til elever i voksenopplæringen. Vår grunntanke er at det å utvikle gode barnehager og skoler er profesjonsspesifikt og komplekst, og at det krever målrettet arbeid i profesjonsfellesskapet. Denne tilnærmingen skal imidlertid ikke undergrave andre viktige kommunale tjenester, eller det viktige arbeidet som gjøres i idretten og det frivillige.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) er sentrale i arbeidet med å følge opp planen. Blant annet har de en viktig rolle i tiltakene som kommer som en oppfølging i planperioden. Spesifikt jobber PPT målrettet for å utvikle den systemrettede delen av arbeidet, og de vil derfor ha en sentral rolle i kompetanseutviklingstiltak og veiledning ute i virksomhetene. I planperioden vil det være en prioritert oppgave å utvikle pedagogisk praksis i spennet mellom spesialpedagogisk oppfølging på den ene siden og allmennrettede tiltak som når alle barn og unge, på den andre. I dette arbeidet har PPT en ledende rolle.

Barn, unge og familie

Virksomheten Barn, unge og familie har på lik linje en viktig rolle i arbeidet med å etablere et sterkt lag rundt barn og unge, ikke minst ved at de har nødvendig kompetanse på arenaene hvor barn og unge oppholder seg. Målet er å sikre at alle barn og unge utvikler et godt fundament, med en grunnholdning om at alle hører med og har en naturlig plass i fellesskapet – uansett utfordringer. Kommunen må sikre at det ytes tidlig innsats overfor barn og unge med særskilte behov, at den beste kompetansen gis til de som trenger det mest, og at tiltakene er samordnet.

Om private aktører

Holmestrand kommune vil legge til rette for at Holmestrand internasjonale Montessori-skole og private barnehager i kommunen så langt som mulig får ta del i strategiarbeidet med tilhørende kompetanseutviklingstiltak og erfaringsdeling.

For at kommunen og virksomhetene skal lykkes i arbeidet med strategiplanen, er det en forutsetning at planen gjelder i hele opplæringsløpet 0–16 år. Strategiarbeidet skal sørge for helhet og god sammenheng i opplæringsløpet, blant annet ved å bidra til kvalitet i overgangen mellom barnehage og skole, og mellom barneskole og ungdomsskole. Holmestrand kommune vil dessuten jobbe for at overgangen fra ungdomsskole til videregående opplæring er god, og at det helhetlige opplæringsløpet gjelder inn i voksenlivet.

I oppfølgingen av planen vil vi særlig sette søkelys på hva som skal til for å skape kapasitet for utvikling og endring i praksisfeltet der barn og unge er.

I denne planen brukes betegnelsene «barn» og «elever» om alle som har tilbud i barnehage, i skole (og eventuelt SFO) eller i voksenopplæringen. På samme måte omfatter betegnelsen «skole» også SFO og voksenopplæringen. «Pedagogisk personale» inkluderer lærere, barnehagelærere, ufaglærte, miljøarbeidere og fagarbeidere, som alle har viktige roller i den pedagogiske virksomheten.

Framtidens skole

Strategiplanen tar utgangspunkt i dagens lovverk og rammeverk for barnehager og skoler. Rammeplanen for barnehagen, og fagfornyelsen for grunnskolen som trer i kraft 1.8.2020, er de mest sentrale delene av rammeverket i denne sammenhengen. Fagfornyelsen bygger i stor grad på Framtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser (NOU 2015: 8), utarbeidet av Ludviksenutvalget. Samfunnet endres raskt i forbindelse med teknologisk utvikling, og dette gjør at vi jobber på nye måter. De som blir født i dag, skal være i arbeidslivet nærmest ut dette århundret. I et slikt perspektiv vil vi måtte tenke nytt om hvordan vi underviser, for å gi tidsriktig læring. Et annet viktig perspektiv er klima, miljø og bærekraftig utvikling. Dagens barn og unge vil måtte løse problemer knyttet til dette. Fagfornyelsen gir viktige føringer i dette arbeidet.

Høsten 2019 kom stortingsmelding nr. 6 Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. Inkludering er et av tre hovedmål i perioden som strategiplanen gjelder. Målet vårt er at flere elever enn i dag skal inkluderes i en universell opplæring som er bedre tilpasset den enkeltes behov og forutsetninger. Vi ser på inkludering som en grunnleggende tenke- og handlemåte som bør prege valgene som gjøres i barnehager og skoler. Barn og unge skal realisere læringspotensialet sitt i inkluderende fellesskap. I dette ligger det at elevene skal inkluderes både faglig og sosialt. Lykkes vi med dette, er det et viktig bidrag til å utvikle et inkluderende, demokratisk og bærekraftig samfunn. Gjennom strategiplanen vil kommunen følge opp dette området spesielt.

Strategiplanen skal følges opp i årlige handlingsplaner som konkretiserer tiltak på tre nivåer i kommunen:

- kommunen som skole- og barnehageeier
- ledere
- pedagogisk personale

Arbeidet med strategiplanen er utviklingsarbeid, og i slikt arbeid er tid en viktig faktor. Det blir derfor nødvendig å prioritere ressurser og oppgaver for å nå målene våre. Det har vært viktig for Holmestrand kommune at strategiplanen bygger på god praksis i de tre tidligere kommunene som utgjør dagens Holmestrand. Planen tar i all hovedsak utgangspunkt i et valg av hvilken retning vi ønsker å utvikle kommunens opplæringstilbud i – og et valg av hvordan vi ønsker å utføre samfunnsoppdraget vi har som barnehage- og skoleeier. I strategiplanen legges det ikke vekt på økonomi, ytre rammer og rammebetingelser. Det største potensialet for utvikling ligger i hvordan vi løser oppgavene våre. I et slikt perspektiv er kommunens lærere, pedagoger og andre ansatte i skoler og barnehager nøkkelen til endring og utvikling. I oppfølgingen av strategiplanen vil ansatte få et stort ansvar, og muligheter til å påvirke arbeidet på arbeidsplassen sin.

2 Situasjonen i dag

Gjør det godt i brukerundersøkelser

Kommunereformen gir en god anledning til å samles om en felles strategi for å utvikle gode barnehager og skoler i den nye storkommunen. En felles retning for utviklingen blir til felles praksis på sikt. Det er ikke et mål at alle skal gjøre alt likt, og planen vil sikre at virksomhetene og profesjonene kan være uavhengige i det daglige arbeidet.

Det er flere fellestrekk mellom barnehagene og skolene i de tre kommunene. Blant annet har alle satset på tidlig innsats, språk og livsmestring. I Sande har visjonen vært «at alle skal ha en opplevelse av mestring hver dag». I holmestrandsskolen har det vært en helhetlig tilnærming til språk gjennom språkkomunnearbeidet. Skolene har også fokusert særlig på IKT og tidsriktig læring. Disse satsingene vil bli videreført, og dette vil bidra til å skape kontinuitet i arbeidet. Videre er det en anerkjennelse av arbeidet som er gjort i de respektive kommunene.

Barnehager og skoler gjør det gjennomgående godt i brukerundersøkelser. Dette vitner om god trivsel og fornøyde foresatte.

Når det gjelder Sande og Holmestrand, er det i en del sammenhenger store sprik i læringsresultater mellom kommunene og mellom skoler. Det er også tydelig at svingningene er relativt store fra år til år (Kvalitetsmelding

for grunnskolen i Holmestrand og Sande kommuner 2019). Variasjoner mellom kommunene er naturlig. Det er mer urovekkende at det er til dels store variasjoner og svingninger i resultater innad i kommunene. Det tyder på at det ligger et potensial i å jobbe helhetlig, målrettet, systematisk og systemisk med å forbedre opplæringen. Dette arbeidet må ta utgangspunkt i enkeltelevens læring og utvikling. Gode resultater på kommunenivå starter med at vi gir den enkelte elev mulighet til å lære mer.

3 Visjon, mål og indikatorer på måloppnåelse

Visjon for barnehager og skoler i Holmestrand kommune:

Trygghet, mestring og læring for alle.

Overordnede mål for barnehager og skoler i Holmestrand kommune:

- Alle barn og elever blir inkludert i sterke fellesskap i barnehager og skoler
- Elevene får bedre livsmestringskompetanse og bedre læringsresultater
- Flere ungdommer i Holmestrand fullfører og består videregående opplæring

Hva	Opplæringsnivå	Utviklingstrekk i perioden (2020–2025)
Elevundersøkelsen Ungdata-undersøkelsen	skolene	<ul style="list-style-type: none">• Det er en positiv utvikling i elevundersøkelsen som helhet.
		<ul style="list-style-type: none">• Det er en positiv utvikling ved alle skoler når det gjelder indikatorene trivsel og motivasjon, læringskultur og helhetlig positivt skolemiljø.
		<ul style="list-style-type: none">• Det er en positiv utvikling i Ungdata-undersøkelsen når det gjelder indikatorer som dreier seg om psykisk helse og livsmestring.
Nasjonale prøver Eksamensresultater Grunnskolepoeng Fravær	skolene	<ul style="list-style-type: none">• Det er en positiv utvikling i nasjonale prøver for 5. 8. og 9. trinn.
		<ul style="list-style-type: none">• Det er en positiv utvikling i grunnskolepoeng og eksamensresultater etter 10. trinn.
		<ul style="list-style-type: none">• Elever i holmestrandsskolen har synkende fravær i perioden.
Brukerundersøkelsen	barnehagene	<ul style="list-style-type: none">• Det er en positiv utvikling i resultatene i brukerundersøkelsen i barnehagen.

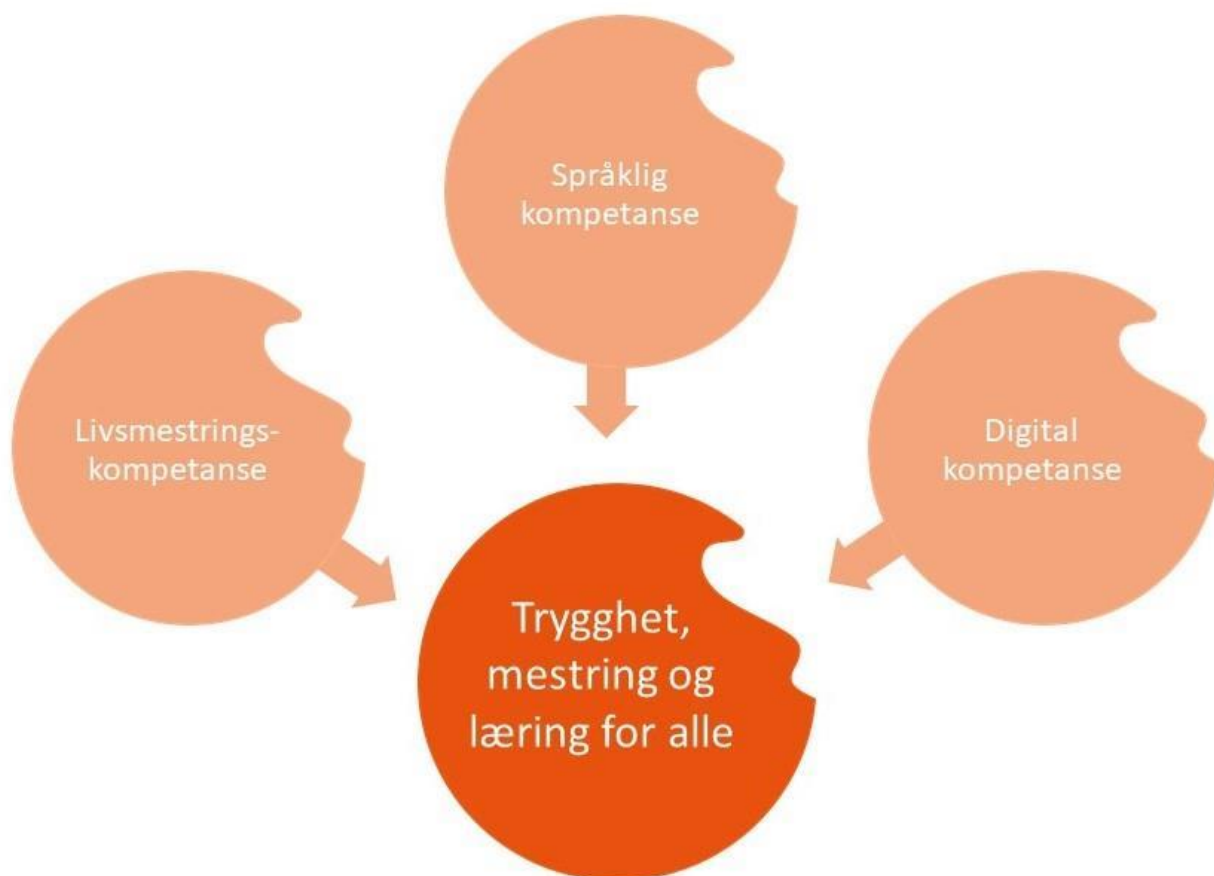
Hva	Opplæringsnivå	Utviklingstrekk i perioden (2020–2025)
		<ul style="list-style-type: none">• Det utarbeides en lokal undersøkelse der 4- og 5-åringer beskriver egen opplevelse av trivsel og mestring i barnehagen. Dataene som er samlet inn i perioden, viser at barn selv opplever høy trivsel og mestring i hverdagen.

4 Hovedområdene i strategien

Kommunen har valgt ut tre hovedområder som vi skal legge særlig vekt på i planperioden:

- livsmestringskompetanse
- språklig kompetanse
- digital kompetanse

Disse områdene må vi følge opp helhetlig og se i sammenheng. Rammeplanen for barnehager og fagfornyelsen i grunnskolen gir sentrale rammer for arbeidet. Hovedområdene er sidestilt i planperioden, og dette gir ledere og pedagogisk personale rom til å gjøre prioriteringer med utgangspunkt i sitt eget ståsted og lokale forhold. Kommunen vil gi føringer som sikrer at virksomhetenes oppfølging og utvikling har samme retning.

Sammenhengen mellom visjon og hovedområdene

I punktene som følger, beskriver vi hovedområdene nærmere og forklarer hvorfor vi har valgt å satse på dem. Vi presenterer også tiltakene som skal gjennomføres på hvert område i henholdsvis barnehager, skoler, SFO og voksenopplæring.

4.1 Livsmestringskompetanse

Voksenopplæringen

Opplæringsløpet i Holmestrand skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon, og det skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barns og elevers fysiske og psykiske helse skal fremmes i utdanningsløpet. Barnehagen og skolen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, og de skal være trygge og utfordrende steder der barn og unge kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap.

Barn skal også få støtte til å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. I Holmestrand kommune har vi en nullvisjon om mobbing og krenkende atferd, og vi jobber målrettet og systematisk for å skape et godt psykososialt miljø i barnehager og skoler.

«Å utvikle ferdigheter og tilegne seg praktisk kunnskap som hjelper den enkelte til å håndtere medgang, motgang, personlige utfordringer, alvorlige hendelser, endringer og konflikter på en best mulig måte.

Å skape en trygghet og tro på egne evner til å mestre også i fremtiden» (Livsmestring i skolen, 2016).

Det er fortsatt for få som fullfører og består den videregående skolen. Flere barn og ungdom enn før har psykiske plager. For å møte dette må barnehager og skoler være med på å gjøre barna robuste nok til å møte dagens og framtidens utfordringer. Livsmestring består av fire hovedelementer: fysisk mestring, kognitiv mestring, emosjonell mestring og sosial mestring. Til sammen utgjør disse en viktig forutsetning for et godt liv.

4.1.1 Livsmestringskompetanse i barnehagen

Barnehagene i Holmestrand skal bidra til at barn håndterer livet sitt i motgang og medgang, og til at de er gode bidragsyttere i andres liv.

Pedagogiske medarbeidere skal sørge for balanse mellom det barnet ønsker å få til, barnets ressurser og barnets tilgang på støtte. Forskning viser at pedagoger som utøver rollen sin på en varm og tydelig måte, oppnår det beste resultatet når det gjelder barns positive tilpasning (Ertesvåg, et al. 2015). At pedagogen har en støttende og varm holdning overfor barna, er avgjørende for at barna skal utvikle positiv atferd og oppnå læring. Barns behov for trygghet og omsorg må ikke ses på som et behov som konkurrerer med læring i utdanningsforløpet – heller tvert imot.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- sikre at barnehagene følger statlige og kommunale føringer
- koordinere tverrfaglige tiltak på tvers av virksomheter og programområder for å bedre barn og unges livsmestringskompetanse
- gi barnehagene støtte og oppfølging i kvalitetsarbeidet

Ledere skal

- sørge for at ansatte kjenner til og kan utnytte ressurser for å understøtte barns læring og sosiale deltakelse
- sørge for at pedagogisk personale har nok kompetanse når det gjelder relasjon og tilknytning
- sikre rutiner for samarbeid mellom hjem og barnehage
- iverksette tiltak når barn blir utsatt for mobbing eller utestenging
- styrke de ansattes evne og mulighet til å tilpasse opplæringen til den enkelte

Pedagogisk personale skal

- fremme relasjonskompetansen
- forebygge, håndtere og følge opp mobbing og utestenging
- samarbeide med barnets hjem

4.1.2 Livsmestringskompetanse i skolefritidsordningen

Barn og unges muligheter for å mestre livet senere, bestemmes i stor grad av det de lærer og erfarer i utdanningsløpet. SFO skal være et sted der leken er i sentrum, gjerne med frilek og styrte eller tilrettelagte aktiviteter side om side. Barn lærer når de leker, og leker når de lærer. SFO skal bidra til at barn utvikler språket sitt og lærer seg begreper, slik at de får forutsetninger for å ta gode valg, bli robuste og mestre livet.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- sikre god kvalitet i skolefritidsordningen i holmestrandsskolen
- sikre at statlige og kommunale føringer blir ivaretatt
- gi retning for innhold i og organisering av skolefritidsordningen
- Ledere skal
- sørge for et godt samarbeid mellom SFO, skole og hjem
- arbeide kontinuerlig med miljøet for å forebygge utenforskap, mobbing og krenkelser
- stimulere, bruke og videreutvikle den enkelte ansattes kompetanse

Pedagogisk personale skal

- jobbe for å utvikle en positiv relasjon med alle barn
- bli tidlig kjent med barna og deres behov
- veilede barna til å ta gode valg
- framstå som tydelige ledere og som forbilder for barna

4.1.3 Livsmestringskompetanse i skolen

Livsmestringskompetanse i skolen skal bidra til at barn og ungdom blir rustet til å mestre samfunnets kompleksitet på ulike arenaer og i ulike situasjoner. Grunnskoleløpet skal gjøre barn og ungdom sterke og i stand til å møte utfordringer i livet.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- sørge for at det finnes hjelpeinstanser som elever og foresatte kan bruke ved behov
- koordinere tverrfaglige tiltak på tvers av virksomheter og programområder for å bedre barn og unges livsmestringskompetanse
- iverksette og koordinere kompetanseutviklingstiltak for at alle ansatte skal utvikle kompetansen sin innenfor livsmestring og folkehelse

Ledere skal

- sørge for at trivselsundersøkelsen, elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen gjennomføres årlig og ved behov
- sørge for at alle ansatte utvikler seg faglig gjennom erfarings- og kompetansedeling, samarbeid og forskning på egen praksis
- sørge for at skolene utvikler og gjennomfører felles standarder for god klasseledelse
- sørge for at skolen gir jevnlig og systematisk informasjon til hjemmet og tar initiativ til samarbeid

Pedagogisk personale skal

- sørge for at alle elever får trene systematisk på sosiale ferdigheter og empatisk språk
- gjennomføre systematiske elevsamtaler der elevene får veiledning og tilbakemeldinger på faglig og sosial kompetanse
- bruke elevmedvirkende, praktiske og varierte metoder i læringsarbeidet
- gjennomføre prinsippene for vurdering for læring på en systematisk måte, med sterk vektlegging av faglig utvikling

4.1.4 Livsmestringskompetanse i voksenopplæringen

Livsmestring handler om å forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for hvor godt man mestrer sitt eget liv. De som deltar i voksenopplæring, skal tilegne seg kompetanse til å møte personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- legge til rette for at deltakere i voksenopplæring, inkluderes i profesjonelle læringsfellesskap der samarbeid, kompetanseheving og erfaringsutveksling er sentrale elementer
- koordinere tverrfaglige tiltak på tvers av virksomheter og programområder for å bedre livsmestringskompetansen for deltakere i voksenopplæring

Ledere skal

- sikre at det tilbys et tilpasset tilbud som ivaretar deltakerens rett til og behov for opplæring og livsmestring
- sørge for tett samarbeid med eksterne instanser om psykisk helse for deltakere i introduksjonsprogrammet for at de skal nå målene om livsmestring
- sørge for at deltakere på grunnskoleopplæring tilegner seg nødvendig kompetanse for å ta del i videre utdanningsløp og/eller arbeidsliv
- sørge for at opplæringsarenaene innenfor spesialundervisning, grunnskole og norskopplæring er varierte, egnede og tilpasset hver enkelt deltaker
- sørge for at spesialundervisning er individuelt tilpasset, både i innhold og når det gjelder arena for opplæringen

Pedagogisk personale skal

- tilrettelegge opplæringen slik at deltakerne har best mulig utbytte av undervisningen, og tilgang til verktøy og hjelpemidler ved behov
- bidra til at deltakeren mestrer metoder for å bli inkludert og for å kunne fungere aktivt i samspill med andre i arbeidslivet og privat

4.2 Språklig kompetanse

Språklig kompetanse

Språklig kompetanse er en viktig forutsetning for å lykkes i livet, både sosialt og faglig. Alle barn og elever trenger å utvikle sitt eget språk gjennom lek og læring og gjennom samarbeid med både jevnaldrende og

voksne. Forskning har påvist en nær sammenheng mellom kognitiv, sosial og språklig utvikling og pekt på at tidlig innsats er viktig når barn har sen språkutvikling eller språkvansker (Meld. St. 24 (2012–2013): 81).

Barn utvikler språk- og kommunikasjonsferdigheter gradvis fra den første blikkontakten med foreldrene, gjennom barnehageløpet og videre i grunnskoleopplæringen. Språkopplæringen i Holmestrand kommune skal være basert på progresjon og språkets formål. Dette betyr at språkopplæringen skal være variert, målrettet og tilpasset det enkelte barnet eller den enkelte eleven. I dette arbeidet har de fire områdene innenfor oppvekst ansvar for å utvikle språklig kompetanse gjennom varierte tiltak og metoder, som vist i figur 2. Utgangspunktet for arbeidet er de tre språklige kompetansene, muntlighet, lesing og skriftlighet. Språklig kompetanse handler også om ikke-verbalt språk (det vil si språk som uttrykkes uten ord), og barn og elever i Holmestrand skal bli bevisste eget kroppsspråk og hvordan dette kan påvirke relasjoner mellom mennesker.

Språkutvikling i Holmestrand kommune

Foto: Holmestrand kommune

4.2.1 Språklig kompetanse i barnehagen

Å støtte barns utvikling av språk er en av barnehagenes kjerneoppgaver. Alle barn i holmestrandsbarnehagen skal oppleve et rikt språkmiljø som gir god støtte til utviklingen av språk og kommunikasjonsevne i vid forstand.

At barnet har språklig og kommunikativ kompetanse, er viktig for at det skal oppleve livsmestring både kognitivt, sosial og emosjonelt, og systematisk arbeid med språk i barnehagen vil være et virkningsfullt tiltak for sosial utjevning.

At minoritetsspråklige barn går i en god barnehage, er viktig for at de skal ha de samme forutsetningene for læring som andre barn når de begynner på skolen (Meld. st. 24 2012–2013).

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- sikre at barnehagene bruker felles verktøy for å kartlegge og følge opp barns språklige utvikling
- utarbeide en plan for språkarbeidet i barnehagene
- legge til rette for profesjonelle læringsfellesskap i barnehagens arbeid med språkutvikling

Ledere skal

- tilrettelegge for videre- og etterutdanning i språkrelaterte fag/temaer
- sikre samarbeid med PPT på systemnivå
- videreføre språkarbeid som er gjennomført i de tre kommunene til nå

Pedagogisk personale skal

- tilrettelegge for og veilede barn i lek
- bruke digitale læringsressurser
- jobbe etter kommunens plan for språkarbeid

4.2.2 Språklig kompetanse i skolefritidsordningen

SFO skal være en arena for språkutvikling. Språk er et viktig verktøy for sosial samhandling. Språklig kompetanse handler om evnen til å forstå det som blir sagt, og til å uttrykke seg relevant i ulike situasjoner. SFO skal bidra til god språk- og begrepsutvikling, slik at barna får forutsetninger for å ta gode valg, bli robuste og mestre livet.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- sørge for et likeverdig og godt SFO tilbud i Holmestrand
- utarbeide felles rutiner for alle SFO-ene i kommunen

Ledere skal

- tilrettelegge for kompetanseutvikling
- planlegge aktiviteter som har til hensikt å utvikle barnas språk

Pedagogisk personale skal

- tilrettelegge for og veilede barn i lek og samspill

4.2.3 Språklig kompetanse i skolen

Språklig kompetanse i skolen skal gi elevene muligheter til å utvikle seg i samspill med andre. God språklig kompetanse er en viktig forutsetning for å kunne mestre grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og muntlighet. Det er også viktig for kommunikasjonsevner mer generelt og for utvikling på andre områder, både faglig og sosialt.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- legge til rette for at alle skoler bruker verktøy og metoder som fremmer barnas språkutvikling
- sørge for at kommunen har felles rutiner for å kartlegge og observere den enkelte elevens språkutvikling
- legge til rette for profesjonelle læringsfellesskap i skolenes arbeid med språkutvikling

Ledere skal

- sørge for at alle ansatte i skolene jobber systematisk med elevers språkopplæring
- sørge for tett samarbeid mellom skolene og PPT
- bruke ulike metoder for kompetanseheving og erfaringsdeling, med utgangspunkt i at alle lærere er språklærere

Pedagogisk personale skal

- delta i profesjonelle læringsfellesskap der de deler erfaringer med barns språkopplæring, og samarbeider om og evaluerer denne opplæringen
- bruke ulike verktøy og metoder i arbeidet med elevenes språkutvikling
- jobbe med språkutvikling i alle fag, og arbeide systematisk med de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og muntlighet

4.2.4 Språklig kompetanse i voksenopplæringen

Voksenopplæringen skal bidra til at deltakerne tilegner seg grunnleggende språkferdigheter som de trenger i hverdagsliv og arbeidsliv. Slik bygger voksenopplæringen opp under det overordnede målet om livsmestring.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- sikre at kommunen følger lovverket som gjelder rett og plikt til norskopplæring
- sikre at de som har rett til grunnskoleopplæring og/eller spesialundervisning for voksne, får tilbud om det

Ledere skal

- sikre at grunnskoleopplæringen gir deltakerne nødvendig språklig kompetanse til å ta del i videre utdanningsløp
- legge til rette for at personalet kan utvikle egen kompetanse

Pedagogisk personale skal

- legge til rette for at deltakere kan øve opp språklige og kommunikative ferdigheter og mestring av begreper tilpasset sitt behov
- legge til rette for at deltakere i norskopplæringen kan tilegne seg gode nok språkferdigheter til at de kan samhandle i dagliglivet og i arbeidslivet

4.3 Digital kompetanse

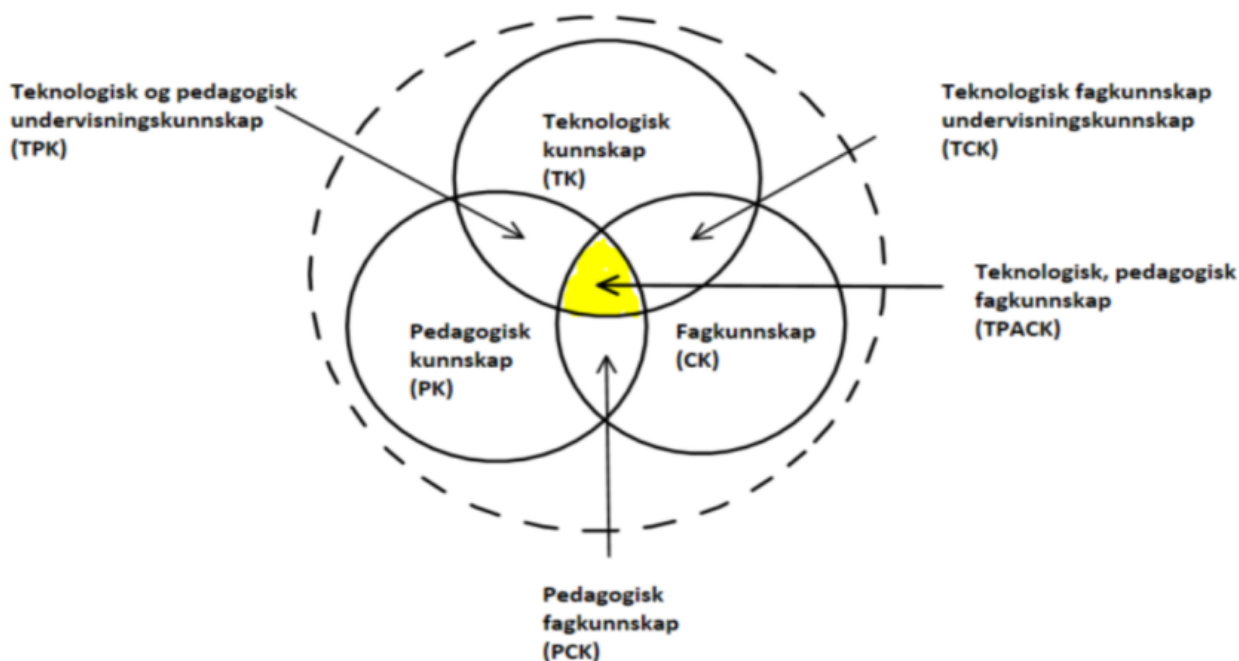

Digitalpedagoger

Digital kompetanse er evnen til å forholde seg til og bruke digitale verktøy og medier på en trygg, kritisk og kreativ måte. Digital kompetanse omfatter både kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Det dreier seg om å kunne utføre praktiske oppgaver, kommunisere og innhente eller behandle informasjon. Digital dømmekraft, blant annet med hensyn til personvern, kildebehandling og informasjonssikkerhet, er også en viktig del av den digitale kompetansen (Meld. St. 23 (2012–2013): 18).

Digitale ferdigheter og bruk av IKT i barnas opplæring er ikke lenger noe IKT-ansvarlige eller spesielt interesserte skole- og barnehageansatte kan ta ansvar for alene. Utvikling av digital kompetanse er nødvendig både for

nåtidens og for framtidens samfunn. Det skal bidra til at vi kan håndtere digitaliseringen og teknologien som ligger foran oss, og til at barna kan bli aktive deltakere i et samfunn og et arbeidsliv med store endringer foran seg. Tiltakene i strategiplanen skal sørge for at arbeidet med digital kompetanse i skoler og barnehager i Holmestrand kommune er systematisk og felles, og ikke noe som er opp til hver virksomhet. Videre er det avgjørende at digital kompetanse ses i sammenheng med fagenes innhold og pedagogisk kunnskap.

Bjørn Vadet, Nasjonal konferanse om bruk av IKT i utdanning og læring (Nkul) 2018

4.3.1 Digital kompetanse i barnehagen

Barna skal få erfaring med forskjellige digitale verktøy, og det skal legges vekt på kreativ bruk, skapende virksomhet og lek og moro.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- forbedre infrastruktur og utarbeide standardutstyr og plan for utskifting av utstyrsparken
- innføre og drifte nettverk for digitalpedagoger, og legge til rette for samhandling og erfaringsdeling på tvers av virksomheter
- ha eierskap til digitale ressurser og løsninger og tilgjengeliggjøre disse for de ansatte
- legge til rette for kompetanseheving i virksomhetene med blant annet e-læringsressurser
- lede arbeidet med å utarbeide en IKT-plan
- søke midler til å opprette prosjektstillingen pedagogisk IKT-rådgiver barnehage og SFO

Ledere skal

- legge til rette for at alle grupper av ansatte kan ta del i systematisk og kontinuerlig kompetanseheving
- følge opp standarden og frekvensplanen for utstyrsparken
- etablere digitalpedagogrolle og gi digitalpedagogene både rom til, ansvar for og ressurser til å være spydspisser i pedagogisk bruk av IKT

Pedagogisk personale skal

- bruke digitale verktøy i situasjoner der det er naturlig, og forsøke å finne kreative måter å bruke dem på sammen med barna
- utvikle den digitale kompetansen sin på egen hånd og i samarbeid med kolleger

4.3.2 Digital kompetanse i skolefritidsordningen

Barna skal få utvikle kreativitet og digital kompetanse gjennom læringsteknologi.

Tiltak som skal gjennomføres i perioden:

Kommunen skal

- tydeliggjøre forventninger til digitale aktiviteter i SFO
- legge til rette for samhandling og erfaringsdeling på tvers av virksomheter
- legge til rette for kompetanseheving i virksomhetene med blant annet e-læringsressurser
- lede arbeidet med å utarbeide en IKT-plan
- søke midler til å opprette prosjektstillingen pedagogisk IKT-rådgiver barnehage og SFO

Ledere skal

- legge til rette for at de ansatte på SFO kan heve kompetansen sin, særlig innenfor koding og programmering
- tilgjengeliggjøre utstyr til bruk i digitale aktiviteter på SFO

Pedagogisk personale skal

- legge til rette for at barna kan bruke og utforske digitale verktøy
- bidra til at barna utvikler digitale ferdigheter og digital dømmekraft og gjennom dette får økt digital kompetanse
- utvikle den digitale kompetansen sin på egen hånd og i samarbeid med kolleger

4.3.3 Digital kompetanse i skolen

Barna skal få grunnleggende opplæring i digitale verktøy og tjenester for at de skal bli digitalt kompetente brukere.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- drifte nettverk for digitalpedagoger og legge til rette for samhandling og erfaringsdeling på tvers av virksomheter

- ha eierskap til digitale ressurser og løsninger og tilgjengeliggjøre disse for de ansatte
- legge til rette for kompetanseheving i virksomhetene med blant annet e-læringsressurser
- lede arbeidet med å utarbeide en IKT-plan

Ledere skal

- legge til rette for at alle grupper av ansatte kan ta del i systematisk og kontinuerlig kompetanseheving
- følge opp standarden og frekvensplanen for utstyrsparken
- gi digitalpedagogene både rom til, ansvar for og ressurser til å være spyspisser i pedagogisk bruk av IKT

Pedagogisk personale skal

- legge til rette for at barna utvikler digitale ferdigheter og digital dømmekraft og gjennom dette får økt digital kompetanse
- bruke digitale verktøy i undervisning, for å tilpasse undervisning og for å tilgjengeliggjøre planer og dokumentasjon av læringsprosesser og vurdering
- utvikle den digitale kompetansen sin på egen hånd og i samarbeid med kolleger

4.3.4 Digital kompetanse i voksenopplæringen

Deltakerne skal få trening i å bruke offentlige tjenester på nett og i å utvikle digital dømmekraft. I voksenopplæringen gjelder de samme målene som i grunnskolen ellers.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden:

Kommunen skal

- forbedre infrastruktur og utarbeide standard og frekvensplan for utstyrsparken
- innføre og drifte nettverk for digitalpedagoger, og legge til rette for samhandling og erfaringsdeling på tvers av virksomheter
- ha eierskap til digitale ressurser og løsninger og tilgjengeliggjøre disse for de ansatte
- legge til rette for kontinuerlig kompetanseheving i kommunens virksomheter med blant annet e-læringsressurser
- lede arbeidet med å utarbeide en IKT-plan

Ledere skal

- legge til rette for at alle grupper av ansatte kan ta del i systematisk og kontinuerlig kompetanseheving
- følge opp standarden og frekvensplanen for utstyrsparken
- etablere digitalpedagogrolle og gi digitalpedagogene både rom til, ansvar for og ressurser til å være spyspisser i pedagogisk bruk av IKT

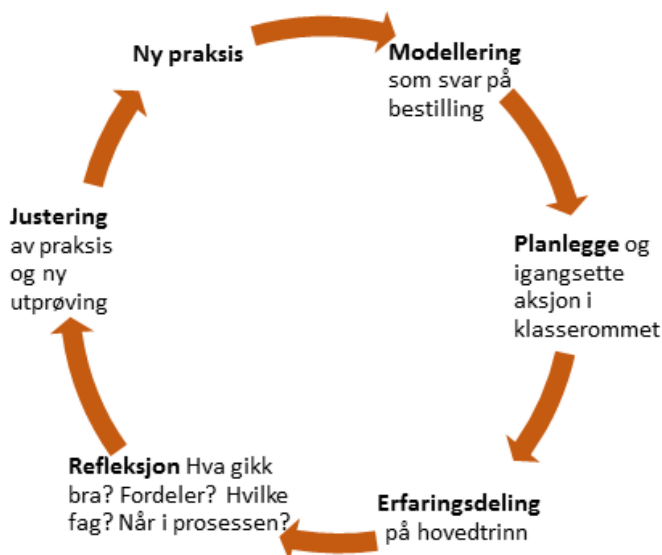
Pedagogisk personale skal

- bruke digitale verktøy i undervisning, for å tilpasse undervisning og for å tilgjengeliggjøre planer og dokumentasjon av læringsprosesser og vurdering
- legge til rette for at deltakerne utvikler digitale ferdigheter og digital dømmekraft og gjennom dette får økt digital kompetanse
- utvikle den digitale kompetansen sin på egen hånd og i samarbeid med kolleger

5 Profesjonsutvikling og kompetanse i barnehager og skoler

En profesjon er folk med samme yrke som har disse kjennetegnene: De har spesialkunnskap og – ferdigheter med eget fagspråk, og de har felles standarder for praktisering av yrket inkludert en etisk yrkesstandard. De har i stor grad frihet til å ta skjønnsbaserte beslutninger. De samarbeider med kollegaer for å løse komplekse problemer, og de er opptatt av kontinuerlig læring og faglig oppdatering. (oversatt fra Hargreaves og Fullan. Professional Capital)

Gjennom strategiprosessen er livsmestring, språklig kompetanse og digital kompetanse utpekt som langsiktige satsingsområder i Holmestrand kommune. For å lykkes med denne kommunale satsningen må vi opprettholde og utvikle kompetanse ved å sørge for god profesjonsutvikling. Gjennom sterke profesjonsfelleskap skal vi bygge kollektiv kapasitet i hele organisasjonen. Begrepet Kollektiv kapasitetsbygging er hentet fra Fullan og Quinn (2017) som forklarer det slik: «Kollektiv kapasitetsbygging handler om den økte evnen lærere på alle nivåer i systemet har, til å gjøre de undervisningsmessige endringene som er nødvendige for å heve nivået og lukke gapet for alle elever.» Denne tilnærmingen er relevant for alle som jobber i barnehager og skoler. At pedagogiske medarbeidere reflekterer over og lærer av egen praksis, har god effekt på barns og elevers læring. Quinn og Fullan taler også for at opplæringssektoren bør ha en felles kunnskaps- og ferdighetsbase: «Nøkkelen til å ha en kapasitetsbyggingstilnærming er å utvikle en felles kunnskaps- og ferdighetsbase for alle ledere og lærere i systemet, der søkelyset rettes mot noen få mål, og der man opprettholder en intens innsats over flere år» (Fullan og Quinn 2017).

Engeström 2001

Foto: Engeström 2001

Som et ledd i strategiplanen skal barnehager og skoler gjennomføre aksjonslæring for å skape refleksjon omkring og utvikling av egen praksis. I dette arbeidet skal ledere og ansatte være pådrivere for endring i egen virksomhet. Målet med profesjonsutvikling er å bedre resultater, redusere kvalitetsforskjeller og øke jobbtilfredsheten blant ansatte.

For å lykkes med profesjonsutvikling må vi prioritere temaene livsmestring, språk og digital kompetanse på alle nivåer i et langsiktig perspektiv. I listen nedenfor presenterer vi tiltak for profesjonsutvikling som skal gjennomføres i planperioden på de ulike nivåene i opplæringssektoren.

Tiltak for profesjonsutvikling

Kommunen skal

- forankre strategiplanen politisk

- ta aktivt ansvar for barn og unges oppvekstvilkår gjennom å etablere tydelige mål, planer og forutsigbare økonomiske rammer
- prioritere temaene livsmestring, språk og digital kompetanse i et langsiktig perspektiv
- gjennomføre lederprogram som kvalifiserer ledere i opplæringsinstitusjonene til å lede lærernes læring og til å utvikle lærende organisasjoner
- fortrinnsvis ansette ledere med formell lederutdanning

Ledere skal

- arbeide for å skape inkluderende miljø med plass til mangfold, og samtidig sørge for at barn med spesielle behov får hjelp gjennom tverrfaglig samhandling
- lede systematisk og målrettede kompetansehevingstiltak som involverer og forplikter profesjonsfelleskapet i arbeidet med språklig, digital og livsmestringskompetanse
- gjennomføre systematisk og strategisk rekruttering og et godt introduksjonsprogram for nyansatte

Pedagogiske medarbeidere skal

- bidra til å skape inkluderende miljø for alle barn
- bidra til økt samhandling med andre tjenester ved å ettersøke informasjon og rutiner for samhandling
- delta aktivt i profesjonsutvikling i egen virksomhet
- heve felles forståelse og kompetanse ved å dele fra egen praksis, og ha en nysgjerrig tilnærming til medarbeideres praksis
- ha planer for hvordan gjennomføre god medvirkning av barn, elever og foresatte, og bidra i felles refleksjon om medvirkning som metode

6 Referanser

Engeström, Y (2001). *Expansive Learning at Work*. Toward an Activity-Theoretical Reconceptualization. London: Institute of Education, University of London.

Ertesvåg, Sigrun K. og Pål Roland (2015). Ledelse av endringsarbeid i barnehagen. Gyldendal Akademisk.

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017).

Meld. St. 23 (2012–2013) Digital agenda for Norge. IKT for vekst og verdiskaping.

Meld. St. 24 (2012–2013) Framtidens barnehage.

Meld. St. 28 (2015–2016) Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet.

Meld. St. 6 (2019–2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO.

NOU 2015: 8 Framtidens skole – fornyelse av fag og kompetanser.

Sælebakke, Anne (2018). Livsmestring i skolen. Et relasjonelt perspektiv. Gyldendal.

Vestfold fylkeskommune (2017). Strategiplan for videregående opplæring i Vestfold 2017–2022.

Fullan, M. og J. Quinn (2017). Koherens i skoleutviklingen. Kommuneforlaget.

Kvalitetsmelding for grunnskolen i Holmestrand og Sande kommuner (2019).

7 Handlingsplan for kommunale barnehager 2020/2021

7.1 Prioritert hovedområde

Barnehagene har «livsmestringskompetanse» som prioritert hovedområde i 2020/2021. Vi ønsker å bidra til at barn håndterer livet sitt i motgang og medgang, og blir gode bidragsytere i andres liv.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, skal barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. (R17)

Barns behov for trygghet og omsorg må ikke ses på som et konkurrerende behov til læring i utdanningsforløpet – heller tvert imot. Relasjoners betydning for barns evne til læring og utvikling i de tidlige barneår er helt avgjørende. Ansatte skal gjennom lokalt utviklingsarbeid og felles kompetanseheving settes i stand til å inngå i positive, sensitive samspill med barna.

Å støtte barns utvikling av språk er en av barnehagenes kjerneoppgaver. Barnets språklige og kommunikative kompetanse er viktig, både for barnets liv her og nå, for å kunne delta aktivt i et fellesskap og for barnets muligheter i framtiden. Språklige og kommunikative ferdigheter har betydning i barns etablering av vennskap, og systematisk arbeid med språk er et virkningsfullt tiltak for sosial utjevning. Selv om språkarbeidet ikke er et prioritert hovedområde i 2020/ 2021 vil språkarbeid derfor inngå som tiltak i livsmestringsarbeidet.

7.2 Andre forhold som bør vektlegges i begrunnelse for prioritering

(Økonomi, tid, annet)

Det må sikres fortsatt tilstrekkelige rammer til kompetanseheving og utviklingsarbeid utenfor barnehagens åpningstid.

7.3 Tiltak for å følge opp prioriterte hovedområder (i prioritert rekkefølge)

Beskrivelse av tiltak	Mulig organisering	Ansvar/oppfølging
-----------------------	--------------------	-------------------

Beskrivelse av tiltak	Mulig organisering	Ansvar/oppfølging
Barnehagebasert kompetanseutvikling for alle ansatte rettet mot relasjonskompetanse og voksen-rollen.	Implementering av «pedagogisk vandring» som metode i alle barnehager for å sikre progresjon og utvikling i organisasjonen	Kommunen som tilrettelegger Ledere ansvarlig for gjennomføring og oppfølging
Utarbeide felles verdier og kriterier for kvalitet i relasjoner.	Som over	Som over
Utarbeide trivsels undersøkelse for 4 og 5 åringer	Som over	Som over
Digitale læringsarenaer skal bidra til å komplementere arbeidet med barns livsmestring.	Digitalt arbeid i barnehage- lokal erfaringsdelingskonferanse	Kommunen som tilrettelegger Ledere ansvarlig for gjennomføring og oppfølging
Kartlegge og legge til rette for digital satsning gjennom infrastruktur og utstyr.	Som over	Som over
Søke prosjektmidler til ikt rådgiver for barnehage	Som over	Som over
Vurdere digitale pedagoger i barnehagen	Som over	Som over
Godt tverrfaglig samarbeid om barns utvikling	Innføre samarbeid med helsestasjonen om 2. og 4. års undersøkelsen for alle barn i hele kommunen	Kommunen som tilrettelegger
	Videreutvikle «på tvers» som arbeidsmåte	Ledere ansvarlig for gjennomføring og oppfølging
	Videreutvikle formelt systematisk samarbeid med PPT	
God sammenheng i hele utdanningsløpet	Iverksette overgangsrutiner i hele kommunen	Ledere

Beskrivelse av tiltak	Mulig organisering	Ansvar/oppfølging
God balanse mellom mestring og utfordring for alle barn	Progresjonsplaner i den enkelte barnehage	Ledere
	Systematisk observasjon i alle barnehager, enten ved bruk av verktøy som «alle med» eller annen systematisk metode	som over
	Implementering av «pedagogisk vandring» som metode i alle barnehager for å sikre progresjon og utvikling i organisasjonen	Som over
Systematisk arbeid med barns språkutvikling	Systematisk observasjonsarbeid i alle barnehager, enten ved bruk av verktøy som «alle med» eller ved annen metode	Ledere
	Det oppfordres til bruk av «språkløyper» i alle barnehager	Som over
	Implementering av «pedagogisk vandring» som metode i alle barnehager for å sikre progresjon og utvikling i organisasjonen	Som over

7.4 Viktige suksesskriterier

- Planleggingstid må brukes strukturert til utvikling i hele organisasjonen.
- Felles planleggingstid brukes til kompetanseheving på områdene som er beskrevet over.
- Tid og økonomiske rammer til kompetanseheving og utviklingsarbeid.
- Forpliktende samarbeid og oppfølging av tiltak i den enkelte virksomhet.

7.5 Hva bør være det neste prioriterte området?

God kommunikasjons- og språkkompetanse er viktig både for barnets liv her og nå og for barnets muligheter i framtiden. «Språklig kompetanse» bør derfor være det neste prioriterte hovedområdet.

8 Handlingsplan for grunnskole 2020/2021

8.1 Digitalisering/pedagogisk bruk av IKT i opplæringen

Det er behov for å videreføre satsing på pedagogisk bruk av IKT i opplæringen. Skolene i nye Holmestrand kommune har ulike utgangspunkt for dette arbeidet, og det er vesentlig for å sikre en helhetlig og samlet opplæring at det satses på å gi alle ansatte en felles grunnkompetanse, samt å styrke den enkelte ansattes mulighet til å bruke digitale verktøy og hjelpemidler for å øke elevenes læringsutbytte.

8.2 Andre forhold som bør vektlegges i begrunnelse for prioritering

Skolene bruker store ressurser på kjøp av lisenser og digitale læremidler. Ved å samkjøre innkjøp og satsing kan det være mulig å frigjøre ressurser til andre formål.

8.3 Tiltak for å følge opp prioriterte hovedområder (i prioritert rekkefølge)

Handlingsplan skole

Beskrivelse av tiltak	Mulig organisering	Ansvar/oppfølging
DEKOM	Organisering må beskrives senere da det er usikkerhet rundt tidspunkter og tilbydere.	Skoleeier
	Må knyttes opp til CI og Learning walks	Skoleeier og ledelse
Fagfornyelsen	Felleskommunalt - som over	Skoleeier
	På virksomhet- den enkelte skoles interne utviklingsplaner	Ledelse
	Må knyttes opp mot CI og Learning walks	Skoleeier og ledelse
Kompetanseheving assistenter og fagarbeidere	Felles kurs for alle eventuelt delt på barnetrinn og ungdomstrinn.	Skoleeier . IKT-rådgiver i samarbeid med skoleledere

8.4 Viktige suksesskriterier

Skoleeiernivå

Revidere stillingsinnhold/beskrivelse for digitalpedagoger. Stillingen bør spisses inn mot pedagogisk bruk av IKT i klasserommet, med søkelys på å velge riktig digitalt verktøy for eleven og oppgaven.

Ledernivå

Målrettet bruk av fellestid inn mot strategiplanene og utviklingsarbeidet for å sikre nok tid til fagfornyelsen og arbeidet med pedagogisk bruk av IKT i klasserommet.

Pedagogisk personale

Ha tilgang til og å inneha kompetanse til å velge læremidler og verktøy ut fra elevens eller gruppas behov.

8.5 Hva bør være det neste prioriterte området?

1. Språkutvikling
2. Livsmestring